

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) predkladajú na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky poslanci Národnej rady Slovenskej republiky Ján Hargaš, Michal Truban, Ivan Štefunko, Štefan Kišš a poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky Darina Luščíková.

Cieľom návrhu zákona je znížiť byrokratickú záťaž občanov a podnikateľov tým, že sa minimalizuje potreba predkladať vybrané výpisy a odpisy zo štátnych evidencií (napr. výpis z obchodného registra, výpis z registra trestov, výpis z listu vlastníctva a pod.) pri kontakte občanov a podnikateľov so subjektami mimo verejnej správy. Zámerom je umožniť subjektom mimo verejnej správy overovať si skutočnosti zo štátnych evidencií spôsobom použiteľným na právne úkony, čím sa odstráni potreba vyžadovať odpisy a výpisy od občanov a podnikateľov.

V roku 2018 bol prijatý zákon č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii), vďaka ktorému (v znení ďalších novelizácií) občania a podnikatelia dnes nemusia predkladať 22 výpisov a odpisov zo štátnych evidencií a registrov pri kontakte s orgánmi verejnej moci (OVM).

V súčasnosti si OVM na základe prijatej právnej úpravy tieto výpisy získavajú efektívnejšie a bez byrokratického zaťaženia smerom k občanovi, a to výmenou údajov medzi sebou. Výpisy, ktoré sa už dnes nemusia predkladať sú nasledovné¹:

- Od 01.09.2018 - výpis z listu vlastníctva;
- od 01.09.2018 - odpis z registra právnických osôb;
- od 01.10.2018 - katastrálna mapa;
- od 01.01.2019 - výpis z registra trestov;
- od 01.09.2019 - potvrdenie o návšteve školy;
- od 1.12.2019 - potvrdenie o návšteve školy za účelom daňového bonusu, pohľadávky na zdravotnom poistení, potvrdenie o nedoplatku voči Sociálnej poisťovni, potvrdenie voči daňovému a colnému úradu.
- od 01.01.2021 – potvrdenie o dávkach nemocenského poistenia a potvrdenie o dôchodkových dávkach;
- od 01.01.2022 – rodný list-kópia, sobášny list-kópia, úmrtný list-kópia, potvrdenie o pobyte, potvrdenie o konkurze subjektu, výpis zo zoznamu advokátov, výpis zo zoznamu exekučných konaní, výpis z registra hospodárskych zvierat;
- od 01.04.2022 – potvrdenie z evidencie uchádzačov o zamestnanie, potvrdenie o dávkach v hmotnej núdzi, potvrdenie o ťažkom zdravotnom postihnutí

Opatrenia prijaté na základe zákona proti byrokracii sa však vzťahujú len na kontakt občanov/podnikateľov s orgánmi verejnej moci a nevzťahujú sa na kontakt občanov a

¹ Zdroj: <https://stopbyrokracii.sk/faq/>

podnikateľov so subjektami mimo verejnej správy (napr. pri kontakte s komerčnými subjektmi). Pri jednotlivých úkonoch voči subjektom mimo verejnej správy (banky, poisťovne, telekomunikační operátori) musia občania a podnikatelia naďalej predkladať výpisy a odpisy zo štátnych evidencií. Ide napríklad o overovanie konateľa spoločnosti prostredníctvom výpisu z obchodného registra v styku s bankou (napr. pri zakladaní bankového účtu) alebo telekomunikačnými operátormi (napr. pri vybavovaní paušálu), vyžiadanie výpisu z listu vlastníctva nehnuteľnosti pre uvoľnenie zábezpeky, výpisu registra trestov pri styku s bankou a podobne.

Keďže viaceré verejné evidencie ako napr. obchodný register nie sú dnes použiteľné na právne úkony, občania/podnikatelia si musia získavať výpisy použiteľné na právne úkony:

- cez infraštruktúru integrovaných obslužných miest (IOMO) na pobočkách Slovenskej pošty (výpis z obchodného registra, výpis z registra trestov, výpis z listu vlastníctva, kópia z katastrálnej mapy),
- alebo priamo na príslušných inštitúciách, ktoré daný výpis/potvrdenie vydávajú.

Cez infraštruktúru IOMO na pobočkách Slovenskej pošty bolo v roku 2022 vydaných spolu 358 500,00² výpisov/odpisov, pričom na pobočkách Slovenskej pošty sa vydávajú len 4 z 22 potvrdení, ktoré sú predmetom úpravy v zákone proti byrokracii. Keďže tieto výpisy/odpisy už nemôžu od občanov vyžadovať OVM, je možné predpokladať, že dôvodom ich vydávania na pobočkách Slovenskej pošty je práve potreba predkladať tieto výpisy v kontakte medzi občanmi/podnikateľmi a subjektami mimo verejnej správy. Ďalšie výpisy/odpisy sa dnes vydávajú mimo infraštruktúry IOMO. Ich presný počet však v tomto momente nie je možné doložiť. Z uvedeného vyplýva, že existuje veľký potenciál pre odstránenie zbytočnej byrokracie a administratívnych úkonov v kontakte medzi občanmi a podnikateľmi a subjektami mimo verejnej správy, ak by boli údaje zo štátnych evidencií, ktoré sú predmetom úpravy v zákone proti byrokracii, sprístupnené v elektronickej forme nielen medzi OVM, aj tretím stranám.

Navrhuje sa preto rozšírenie potenciálnych konzumentov údajov, ktoré sú dnes vymieňané medzi OVM na základe zákona proti byrokracii, aj na tretie strany (t.j. mimo orgánov verejnej moci). Takéto údaje by mohli byť sprístupňované tretím stranám len na základe súhlasu osoby, ktorej sa dané údaje týkajú, v záujme dodržania princípov ochrany osobných údajov (GDPR). V praxi by takáto úprava znamenala, že tretie strany, ktoré dnes požadujú predloženie vybraných údajov zo štátnych evidencií od občanov/podnikateľov, by si tieto údaje mohli so súhlasom občana/podnikateľa, ktorého sa údaje týkajú, overiť priamo zo štátnej evidencie spôsobom použiteľným na právne úkony. Elimináciou predkladania výpisov/odpisov v papierovej forme by došlo k zníženiu byrokratickej záťaže.

Z realizačného hľadiska predmetná úprava vytvára predpoklady na plné využitie nových funkcionalít modulu procesnej integrácie a integrácie údajov, ktoré budú zavedené projektom “Rozvoj platformy integrácie údajov (centrálna integračná platforma) a Manažment osobných údajov”, ktorý implementuje Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR z prostriedkov EŠIF v rámci programového obdobia 2014-2020 (kód ITMS: NFP311070S146). Zároveň sa rozširuje spôsob využitia údajov, ktoré má dnes už štát k dispozícii, pričom pre širšie využitie údajov bol prijatý legislatívny základ, a to novelou zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o

² Zdroj: Slovenská pošta, a.s.

zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), konkrétne zákonom č. 301/2023 Z.z. (najmä úprava §10 a nový §10a) s účinnosťou od 1. augusta 2023.

Predkladaný návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona predpokladá negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy z dôvodu výpadku príjmov zo správnych poplatkov a pozitívne vplyvy na podnikateľské prostredie, pozitívne sociálne vplyvy, pozitívne vplyvy na životné prostredie, pozitívne vplyvy na služby verejnej správy pre občana a pozitívne vplyvy na informatizáciu spoločnosti. Návrh zákona nepredpokladá vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

B. Osobitná časť

K čl. I.

K bodu 1

Navrhuje sa rozšírenie oprávnenia správcu modulu procesnej integrácie a integrácie údajov na poskytovanie údajov o fyzickej osobe, fyzickej osobe podnikateľovi alebo právnickej osobe tretej strane, so súhlasom osoby, ktorej sa tieto údaje týkajú. Ide o univerzálne riešenie prístupňovania údajov tretej strane, t.j. nie je viazané na konkrétne typy údajov.

Súhlas osoby, ktorej sa údaje týkajú je nevyhnutnou podmienkou s ohľadom na dodržiavanie princípov ochrany osobných údajov (GDPR). Podmienka súhlasu tiež zabezpečí, že tretie strany nebudú môcť pristupovať k údajom z informačných systémov verejnej správy plošne, ale len vo vybraných prípadoch, kde bol na to súhlas udelený osobou, ktorej sa údaje týkajú. Na poskytovanie údajov tretím stranám sa budú vzťahovať pravidlá a podmienky poskytovania údajov v prostredí informačných technológií verejnej správy, ktoré určí Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, vrátane štandardov a podmienok v oblasti bezpečnosti.

Navrhovaná úprava prináša systémové riešenie poskytovania údajov z verejných registrov tretím stranám, ktoré doposiaľ postupovali podľa čiastkových úprav v príslušnej legislatíve³.

K bodu 2

Navrhuje sa zavedenie povinnosti správcu modulu procesnej integrácie a integrácie údajov poskytovať údaje v rozsahu podľa osobitného predpisu spôsobom podľa §10. Cieľom navrhovanej úpravy je zabezpečiť poskytovanie rovnakého rozsahu údajov, aké sa už dnes vymieňajú na základe zákona č. 177/2018 Z. z. medzi orgánmi verejnej moci, aj tretím stranám. Navrhuje sa, aby boli takto poskytované údaje použiteľné na právne úkony vo vzťahu k osobám, ktorých sa týkajú a tretím stranám. Z filozofického hľadiska ide o rovnaký prístup, akým bola zavedená povinnosť vymieňať si konkrétne údaje medzi orgánmi verejnej moci zákonom č. 177/2018 Z. z., ktorý bol obsahovým naplnením systémového princípu výmeny údajov v zmysle § 17 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu

³ Napríklad § 89 ods. 7 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 110 ods. 5 zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách, resp. § 113 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov.

K bodu 3

V prechodných ustanoveniach sa navrhuje zaviesť povinnosť pre správcu modulu procesnej integrácie a integrácie údajov sprístupniť aplikačné rozhranie a tiež zverejniť podmienky, ktoré budú nevyhnutné pre poskytovanie údajov podľa § 10 ods. 1 písm. k).

Navrhuje sa, aby aplikačné rozhranie a podmienky jeho používania boli zverejnené v termíne do 1. júla 2025, čím sa zabezpečí časový priestor na integráciu tretích strán, ktoré prejavia záujem o využívanie údajov poskytovaných podľa §55 ods. 6 od 1. septembra 2025.

Navrhuje sa tiež, aby ministerstvo investícií zverejnilo konkrétne podmienky, ktoré musia byť splnené na poskytovanie údajov tretím stranám podľa §10 ods. 11 písm. k). Cieľom tejto úpravy je najmä zabezpečenie bezpečnosti poskytovania údajov tretím stranám, systematického prístupu k integráciám tretích strán a k správe týchto integrácií.

K čl. II

Účinnosť predkladanej novely zákona sa s prihliadnutím na dĺžku legislatívneho procesu navrhuje od 1. júla 2025.